

MATURA 2011

SZKOLNA LISTA TEMATÓW

(język polski -
egzamin ustny)

MATURA 2011 – szkolna lista tematów maturalnych (prezentacje z języka polskiego)

Literatura [L]

- 1L. Wykaż istotę dramatu walki o władzę - w utworach scenicznych, np. autorstwa W. Szekspira [na wybranych przykładach].
- 2L. Omów narzędzia krytyki moralności mieszczańskiej w wybranych utworach przełomu XIX i XX wieku [np. teksty G. Zapolskiej].
- 3L. Rozważ kwestie uniwersalizmu filozofii wyrażonej w tekstach S. Lema [na wybranych przykładach].
- 4L. Zaprezentuj portret społeczeństwa żydowskiego w twórczości I. Singera [na wybranych przykładach].
- 5L. Na podstawie wybranych tekstów poetyckich omów motyw przemijania. W analizie uwzględnij m.in. poezję A. Asnyka.
- 6L. Omów rozważania nad istotą Boga obecne w kreacjach literatury fantastycznej [na wybranych przykładach].
- 7L. Zaprezentuj różnorodne portrety obłąkanych w literaturze [na wybranych przykładach].
- 8L. Tragedia pokolenia Kolumbów wyrażona w literaturze i przez literaturę - rozważ na podstawie wybranych tekstów.
- 9L. Zinterpretuj funkcje motywu Ikara w polskiej poezji powojennej [na wybranych przykładach].
- 10L. „*Poeta jest ten który pisze wiersze i ten który wierszy nie pisze*” (T. Różewicz)
Przedyskutuj poglądy twórców na temat poezji [na wybranych przykładach].
- 11L. „*Buntuję się, więc jestem*” /A. Camus/. Omów obrazy buntu w polskiej literaturze powojennej [na wybranych przykładach i z uwzględnieniem tekstów poetyckich].
- 12L. Dualizm wewnętrzny bohatera literackiego jako wyraz postawy światopoglądowej – wykaż na wybranych tekstach.
- 13L. Omów różne oblicza totalitaryzmu w ujęciu pisarzy XX wieku [na wybranych przykładach].
- 14L. Rozważ obecność i funkcję kultu ludzi wielkich w twórczości J. Kaczmarek oraz C. K. Norwida [na wybranych przykładach].
- 15L. Omów literackie studium człowieka samotnego [na podstawie wybranych utworów polskich i obcych].
- 16L. Omów rolę komizmu w prozie realistycznej [na wybranych przykładach].
- 17L. Wskaż i zinterpretuj różne literackie kreacje utopii i antyutopii [na wybranych przykładach].
- 18L. Omów różne rodzaje kreacji psychologicznych bohaterów utworów drugiej połowy XIX w. [na wybranych przykładach].
- 19L. Omów wpływ miłości na zachowania i postawy bohaterów literackich [na podstawie wybranych utworów z różnych epok].

- 20L. Zanalizuj wizerunek kobiety przewrotnej w wybranych utworach literackich (polskich i obcych).
- 21L. Przedstaw i omów funkcje motywu peregrynacji w wybranych utworach literackich czasów nowożytnych.
- 22L. Omów sposoby krytyki wolności szlacheckiej w wybranych utworach literackich.
- 23L. „Faust” J. W. Goethego a „Kordian” J. Słowackiego – skomentuj różne sposoby prezentacji zła w świecie [na wybranych przykładach].
- 24L. Przedstaw literacką kreację wizerunków świata i człowieka, zestawiając „Proces” F. Kafki i „Czekając na Godota” S. Becketta oraz inny utwór XX w. z kręgu poetyki absurdu.
- 25L. Omów kryzys postawy światopoglądowej człowieka renesansu w wybranych utworach tego okresu.
- 26L. Wykaż ewolucję bohatera romantycznego w utworach A. Mickiewicza.
- 27L. Przedstaw podobieństwa oraz różnice w kreacji literackiej: bohatera romantycznego i pozytywistycznego albo bohatera romantycznego i modernistycznego [na wybranych przykładach].
- 28L. Omów sposoby i funkcje heroizacji bohaterów pozytywnych - w trylogii J. R. R. Tolkiena „Władca Pierścieni” oraz w innym wybranym utworze literackim.
- 29L. Śladem znikających kultur... – omów literackie portrety kresów [na wybranych przykładach].
- 30L. „*Niech się stanie*” . Zinterpretuj obecność i funkcje motywu genezyjskiego w mitologii, Biblii i wybranych przykładach literackich.
- 31L. „Poeci wyklęci” („*poètes maudits*”) – zaprezentuj zasadność określenia na podstawie diagnoz twórczości i biografii wybranych autorów (polskich i obcych).
- 32L. Na podstawie analizy twórczości M. Hłaski zaprezentuj przełamywanie pseudoartystycznych ram socrealizmu.
- 33L. Na podstawie wybranych tekstów literackich udowodnij, że przemiana człowieka jest zasadą romantycznego sposobu istnienia i stylu życia.
- 34L. Konflikt pokoleń zapisany w literaturze różnych epok. Omów zagadnienie na wybranych przykładach i dokonaj oceny.
- 35L. Odwaga i tchórzostwo. Odwołując się do literatury, zdiagnozuj skrajne postawy bohaterów [na wybranych przykładach].
- 36L. Omów sposoby istnienia mitu „poety wyklętego” na podstawie literatury XX wieku [na wybranych przykładach].
- 37L. Wykaż, że trylogia „Władca Pierścieni” Tolkiena jest skarbnicą motywów literackich.
- 38L. Omów wartości i idee pozytywistyczne, wykazując sposoby ich prezentacji w literaturze polskiej [na wybranych przykładach].
- 39L. Zdiagnozuj sposoby portretowania kobiet w twórczości M. Hłaski lub J. Pilcha [na wybranych przykładach].
- 40L. Przedstaw kreacje bohaterów literackich, którzy doświadczyli okrucieństw II wojny światowej i próbują odbudować świat wartości [na wybranych przykładach].
- 41L. Różne obrazy natury w literaturze – przedstaw sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych utworach.
- 42L. Listy romantyka, pozytywisty i młodopolanina - zdiagnozuj formy i funkcje twórczości epistolograficznej [np. Z. Krasińskiego, H. Sienkiewicza, S. Przybyszewskiego].
- 43L. Poezja religijna jako sposób nawiązywania dialogu z Bogiem. Zaprezentuj problem na podstawie twórczości J. Twardowskiego i J. Pasierba oraz utworów innego wybranego autora.

- 44L. Bunt i ofiara - konieczność, przejaw szaleństwa, świadectwo wrażliwości...?
Przedstaw osąd bohaterów romantycznych i ich ideowych spadkobierców – postaci literackich z czasów późniejszych [na wybranych przykładach].
- 45L. Romantyzm – „*siła fatalna*” czy polska „*święta księga*”? Omów rolę literatury pierwszej połowy XIX wieku w życiu narodu polskiego [na wybranych przykładach].
- 46L. Przedstaw funkcje motywu *homo viator* w tekstach literatury XX wieku - w „Ulissesie” J. Joyce’a i w innych wybranych przykładach.
- 47L. Polska pieśń powstańcza jako nośnik tradycji i patriotyzmu. Omów na podstawie wybranych tekstów różnych okresów historycznych.
- 48L. Przedstaw różne sposoby kreacji miłości w literaturze [na wybranych przykładach].
- 49L. Zaprezentuj Polaków portret własny w wybranych utworach literackich różnych epok.
- 50L. Geniusz czy kabotyn? Omów prowokację jako ważny element w twórczości literackiej S.I. Witkiewicza [na wybranych przykładach].
- 51L. Motyw pielgrzymowania i jego literackie ujęcia. Zinterpretuj problem na wybranych przykładach.
- 52L. Rozważ funkcje motywu „świata-teatru” w nowożytnych utworach literackich – na wybranych przykładach liryki, epiki i dramatu.
- 53L. Literackie reinterpretacje motywów antycznych. Scharakteryzuj funkcje zjawiska [na wybranych przykładach].
- 54L. Historia jako temat i pretekst w polskiej epice od XIX wieku. Przeanalizuj wybrane utwory.
- 55L. Od Juliusza Verne’a do Stanisława Lema – analizując wybrane utwory, przedstaw ewolucję gatunku *science-fiction*.
- 56L. Polemiki, spory, prowokacje – starcie pokoleń literackich. Omów na przykładach wybranych utworów.
- 57L. Motyw wędrowki w literaturze. Omów jego różne wersje w wybranych utworach polskich i obcych.
- 58L. Satyryczny obraz społeczeństwa polskiego w wybranych utworach literackich różnych czasów. Przeanalizuj sposoby tworzenia takiego obrazu.
- 59L. Folklor w literaturze – omów sposoby przedstawiania i funkcje w wybranych utworach różnych epok..
- 60L. Analizując wybrane teksty, scharakteryzuj cele publicystyki oświeceniowej, pozytywistycznej i współczesnej. Porównaj wykorzystywane w nich środki wyrazu.
- 61L. Metamorfoza bohatera literackiego i jej sens kulturowy. Omów na przykładach wybranych utworów.
- 62L. Idealiści i marzyciele w literaturze polskiej. Porównaj sposoby kreowania takich bohaterów w utworach z różnych epok.
- 63L. Różne kreacje narratora i ukształtowania narracji w epice – analiza zjawiska w wybranych utworach.
- 64L. Groteska jako sposób wyrażania w literaturze dramatyzmu istnienia. Omów na przykładach wybranych utworów.
- 65L. Analizując wybrane utwory polskie i obce, scharakteryzuj różne odmiany awangardowego dramatu XX wieku.
- 66L. Różne sposoby funkcjonowania tradycji homeryckiej w literaturze polskiej lub obcej [na wybranych przykładach].
- 67L. Twórcy literatury - mistrzowie i uczniowie. Przedstaw, ujawniające się w dziełach, związki między ich twórczością [na wybranych przykładach].
- 68L. Twórczość Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok. Wskaż oraz zinterpretuj przykłady nawiązań [na wybranych przykładach].

- 69L. Trudny i złożony problem dziedzictwa sarmackiego w literaturze epok późniejszych [na wybranych przykładach].
- 70L. Jednostka wobec zbiorowości - w ujęciu twórców dwóch wybranych epok. Rozważ problem.
- 71L. Dialog twórców literatury z filozofią. Przedstaw problem na wybranych przykładach dzieł literatury dawnej lub współczesnej.
- 72L. Zaprezentuj różnorodność ujęcia motywu utopii w wybranych utworach literackich.
- 73L. Artysta jako bohater literacki. Omów na wybranych przykładach.
- 74L. Biografia artysty romantycznego jako tworzywo literackie [na wybranych przykładach].
- 75L. Polacy w karykaturze i satyrze literackiej. Przedstaw sposoby i funkcje kreowania takich wizerunków [na wybranych przykładach].
- 76L. „*Książki zbójckie*” - rola lektur w kształtowaniu osobowości postaci literackich [na wybranych przykładach].
- 77L. Poeta „*syn tysiącleci*” czy „*dziecię wieku*”? Przedstaw różne rozstrzygnięcia tego dylematu w poezji - od XIX wieku [na wybranych przykładach].
- 78L. Na wybranych przykładach z różnych epok objaśnij funkcję konwencji onirycznej w kreowaniu świata przedstawionego i postaci literackich [na wybranych przykładach].
- 79L. Dyskurs o etosie polskiego inteligenta . Przedstaw literacki obraz problemu [na wybranych przykładach].
- 80L. Tradycja literacka - kontynuowana i odrzucona - w literaturze dwudziestolecia międzywojennego. Omów na wybranych przykładach.
- 81L. Sposoby kreowania przestrzeni i czasu w twórczości literackiej Brunona Schulza.
- 82L. Dom jako przestrzeń życiowa człowieka. Rozwiń i zinterpretuj różne sposoby literackiego ujęcia problemu [na wybranych przykładach].
- 83L. Odwzorowywanie świata, prowokacja, eksperyment artystyczny... Zinterpretuj zjawisko w kontekście najnowszej literatury polskiej [na wybranych przykładach utworów - m. in.: O. Tokarczuk, A. Stasiuk, T. Tryzna, P. Huelle].
- 84L. Literatura faktu. Analiza i interpretacja tego zjawiska kulturowego w XX wieku na wybranych przykładach, m. in. reportażu literackiego.
- 85L. Rozważ, czy polski dramat współczesny stworzył swój typ bohatera [na wybranych przykładach].
- 86L. Dekalog bohaterów tekstów Gustawa Herlinga - Grudzińskiego. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
- 87L. Region w geografii polskiego życia literackiego i kulturalnego (zjawiska, grupy, twórcy...). Rozważ na wybranych przykładach.
- 88L. Porównaj obrazy Gdańska i jego okolic, ukazane w literaturze współczesnej (np. G. Grass, S. Chwin, P. Huelle)
- 89L. *Science-fiction* a *fantasy*. Odwołując się do wybranych przykładów literatury fantastycznej, zaprezentuj różnice i podobieństwa kreacji świata przedstawionego obu odmian gatunkowych.
- 90L. Wielkie karty naszej historii utrwalone w różnych formach zapisu literackiego (np. kronika, epos, pieśń patriotyczna itp.). Zaprezentuj na wybranych przykładach.
- 91L. Tytuł, motto, dedykacja , scena finalna ... - jako klucze do interpretacji dzieła [na wybranych przykładach].
- 92L. Wpływ rodziny na kształtowanie postaw i osobowości bohaterów literackich [na przykładach utworów z wybranych epok].
- 93L. Tradycje ziemiańskie w literaturze polskiej różnych epok [na wybranych przykładach].
- 94L. Literackie kreacje matek. Rozważ na przykładach utworów z różnych epok.
- 95L. Motyw przyjaźni w literaturze polskiej i obcej. Przedyskutuj na wybranych przykładach.

- 96L. Fenomen popularności utworów literackich Andrzeja Sapkowskiego - przedyskutuj problem, zwracając m. in. uwagę na synkretyzm stylów, poetyk, konwencji.
- 97L. Biesiady, wesela, bale... – przedstaw role motywu w wybranych utworach literatury polskiej.
- 98L. Polska pieśń narodowa – jej odmiany, funkcje i związki z dziejami narodu [na wybranych przykładach].
- 99L. Dramat polskiego emigranta w literaturze od XIX wieku. Przedstaw na wybranych przykładach.
- 100L. Bohater tragiczny w literaturze antycznej, romantycznej i współczesnej. Przedstaw i porównaj [na wybranych przykładach].
- 101L. Żywotność tradycji romantycznej w literaturze następnych epok. Omów i zinterpretuj różne typy nawiązań [na wybranych przykładach].
- 102L. „Z kogo się śmiejecie? Z samych siebie się śmiejecie!...” Zanalizuj funkcje komizmu i satyry na przykładzie wybranych utworów, uwzględniając twórczość M. Gogola.
- 103L. Jak do tradycji Rzeczypospolitej szlacheckiej ustosunkowywali się pisarze późniejszych epok? Przedstaw na wybranych przykładach.
- 104L. Bohaterowie literaccy różnych epok w poszukiwaniu szczęścia - rozważ sposoby i funkcje obrazowania w utworach [na wybranych przykładach].
- 105L. Literatura romantyczna jako inspiracja dla tekstów *fantasy* i gatunków literatury popularnej [na wybranych przykładach].
- 106L. Obraz obozu zagłady w literaturze pięknej i piśmiennictwie niebeletrystycznym [na wybranych przykładach].
- 107L. Literatura wobec problemu „zniewolonego umysłu”. Omów problem w oparciu o wybrane teksty i uwzględniając twórczość C. Miłosza.
- 108L. Cnoty a pieniądze... Rozważ literackie ujęcia problemu hierarchizowania wartości [na wybranych przykładach różnych epok].
- 109L. „Niebezpieczne związki” twórczości i życia – polscy powojenni poeci tragiczni. Omów problem na przykładzie tekstów: E. Stachury, A. Bursy i R. Wojaczka.
- 110L. A. Sapkowski i J.R.R. Tolkien – wykaż podobieństwa i różnice pomiędzy twórczością wymienionych autorów literatury *fantasy* [na wybranych przykładach].
- 111L. Scharakteryzuj różne realizacje literackie archetypu samotnego bohatera we „Władcy Pierścieni” J.R.R. Tolkiena i innych dziełach literatury.
- 112L. Rycerz średniowieczny - na wybranych przykładach tekstów różnych epok skonfrontuj kreacje bohatera literackiego z prawdą historyczną.
- 113L. Motywy średniowieczne w literaturze współczesnej. Omów ich funkcje na wybranych przykładach.
- 114L. Etos rycerski w literaturze średniowiecznej i w *fantasy* (XX – XXI w.). Przedstaw i porównaj świat wartości wybranych postaci literackich.
- 115L. Motyw tęsknoty w poezji polskiej. Omów sposoby prezentacji i funkcje - na przykładzie wybranych utworów pisarzy XX i XXI w.
- 116L. Omów rolę wątków kryminalnych w literaturze pięknej polskiej i obcej.
- 117L. Przedyskutuj problem absurdu istnienia, odnosząc się do literackich ujęć zagadnienia w wybranych utworach epickich i dramatycznych.
- 118L. Motyw miłości i przemijania w poezji współczesnej [na wybranych przykładach].
- 119L. Omów różne sposoby i funkcje kreacji bohaterów literackich w wybranych utworach A. Stasiuka lub T. Konwickiego.

- 120L. Człowiek poszukujący Boga – ewolucja wyobrażeń i poglądów na podstawie wybranych tekstów różnych epok. Przedstaw, uwzględniając m. in. teksty Czesława Miłosza i Jana Kochanowskiego.
- 121L. Obraz epoki wiktoriańskiej w twórczości pisarzy XIX i XX w. - omów , konfrontując wybrane dzieła (np.: J. Austen, siostry Brontë, K. Dickens, A. C. Doyle, J. Galsworthy).
- 122L. Poetyka humorystycznej powieści kryminalnej – przedstaw na podstawie wybranych utworów Joanny Chmielewskiej i innych tekstów literatury popularnej.
- 123L. A. Sapkowski, T. Pratchett i J.R.R. Tolkien – wykaż podobieństwa i różnice pomiędzy twórczością wymienionych autorów literatury fantasy.
- 124L. Literacka fascynacja brzydotą - na przestrzeni wieków. Zaprezentuj i omów zjawisko, odwołując się do wybranych utworów.
- 125L. Biografia jako klucz do odczytania twórczości pisarza? Przedyskutuj wartość i niebezpieczeństwa biografizmu jako metody interpretacji twórczości wybranego autora.
- 126L. Motywy i tematy twórczości literackiej Agnieszki Osieckiej – zaprezentuj poprzez analizę i interpretację wybranych utworów poetyckich i prozatorskich.
- 127L. Smaki, jedzenie, przepisy, obyczaje – kulinaria jako zapis kulturowy. Zaprezentuj problem na wybranych przykładach z literatury polskiej i obcej.
- 128L. Omów wkład twórców pochodzenia żydowskiego do literatury polskiej [na wybranych przykładach].
- 129L. Realizm i kreacja - wskaż i omów funkcje dwóch estetyk w literaturze 1 poł. XIX w. [na wybranych przykładach polskich lub obcych].
- 130L. Przedstaw literackie sposoby wyrażania uczuć do kobiety - w twórczości wybranych poetów różnych epok.
- 131L. Fraszka i epigramat jako spowinowacone formy wypowiedzi artystycznej. Omów zagadnienie na podstawie tekstów z różnych epok.
- 132L. Różne sposoby konstruowania czasu w epice lub w dramacie [na wybranych przykładach].
- 133L. Świat i bohater w literaturze groteskowej XIX wieku [na wybranych przykładach].
- 134L. Funkcje różnych odmian fantastyki literackiej [na wybranych przykładach].
- 135L. Motyw teorii gier w dziełach literackich – omów na wybranych przykładach.
- 136L. Głos artysty wobec zastanego świata. Przedyskutuj problem na podstawie tekstów Ryszarda Riedla.
- 137L. Tekst piosenki jako utwór literacki. Rozważ funkcje wybranych motywów literackich w piosenkach, odwołując się do twórczości polskich autorów [z uwzględnieniem tekstów Jacka Cygana lub Jonasza Kofty].
- 138L. Radosny i uśmiechnięty bohater literacki – przedyskutuj sposoby i funkcje kreacji postaci na wybranych przykładach tekstów z literatury polskiej i obcej.
- 139L. Eros i Thánatos – rozważ funkcje motywu literackiego, analizując twórczość Rafała Wojaczka.
- 140L. Zaprezentuj filozofię kultury w artystycznym ujęciu C. K. Norwida, odwołując się do wybranych, reprezentujących różne gatunki literackie, utworów tego pisarza.
- 141L. Obraz Rzeczypospolitej XVII wieku – utrwalony i wykreowany w piśmiennictwie. Rozważ na przykładach tekstów pisarzy wybranych epok.
- 142L. Mityczność w różnych kulturach – przedyskutuj struktury i funkcje, porównując różne literackie zapisy mitów greckich (lub rzymskich) z inną mitologią, np. słowiańską, celtycką ... [na wybranych przykładach].
- 143L. Rola i funkcje mitów celtyckich – przedyskutuj zjawisko, odnosząc się do wiedzy o kulturze Celtów i wykazując inspirację mitami w literaturze nowożytnej [na wybranych przykładach].

144L. Esej i eseistyczność – zaprezentuj poetykę zjawiska na wybranych przykładach, uwzględniając eseistykę C. Miłosza.

145L. Artysta i władca, sztuka a władza... Omów literackie ujęcia problemu na wybranych przykładach (np. „Zniewolony umysł” C. Miłosza; tekst M. Bułhakowa...).

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki [L / S]

1L/S. Człowiek wobec Boga. Przedstaw różne sposoby ujęcia tematu w oparciu o literaturę i sztukę: średniowiecza, renesansu oraz baroku [na wybranych przykładach].

2L/S. Omów funkcje motywu arkadyjskiego w literaturze i sztuce [na wybranych przykładach].

3L/S. Współczesny bohater literacki i filmowy w poszukiwaniu zgubionych wartości i sensu istnienia. Rozważ problem na wybranych przykładach.

4L/S. Współczesny bohater literacki i filmowy wobec śmierci. Przedyskutuj problem na wybranych przykładach.

5L/S. Rozważ formy obecności motywu przemijania w literaturze i filmie [na wybranych przykładach].

6L/S. Zaprezentuj wpływ kultury Wschodu na literaturę i sztukę polską [na wybranych przykładach].

7L/S. Omów obecność motywu Matki Bolejącej w literaturze i sztuce [na wybranych przykładach].

8L/S. Zaprezentuj i porównaj artystyczne kreacje wizerunków kobiet w literaturze i sztuce [na wybranych przykładach].

9L/S. Omów problem adaptacji teatralnej lub filmowej dzieła literackiego [na wybranych przykładach].

10L/S. Przede wszystkim szokować... – zasadą literatury i sztuk pozasłownych XX wieku. Zaprezentuj stanowisko wobec tego problemu, analizując wybrane dzieła.

11L/S. Język literatury a język filmu. Omów różnicę środków przekazu (poetyk) na wybranych przykładach.

12L/S. Omów obecność składników światopoglądowych w literaturze i architektonicznych dziełach danej epoki [na wybranych przykładach].

13L/S. Miasto jako tekst kultury. Zbadaj zasadność tak postawionej tezy [na wybranych przykładach literackich i sztuki pozasłownej].

14L/S. Literatura fantastyczna i film fantastyczny jako zjawisko kulturowe w XX i XXI wieku [na wybranych przykładach polskich i obcych].

15L/S. Drogi i bezdroża emancypacji. Postaw diagnozę pozytywnych i negatywnych skutków tego problemu [na przykładzie literatury i kultury od XIX wieku].

16L/S. Sposoby artystycznego budowania nastrojów w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach [m. in. utwory romantyczne, adaptacje powieści romantycznych, literatura i filmy współczesne].

17L/S. Nowe, genialne, lecz niedocenione ?... – przedstaw zakres nowatorstwa w twórczości artystów [na wybranych przykładach].

18L/S. Zaprezentuj znaczenie fantastyki w literaturze i sztuce ikonicznej Romantyzmu [na wybranych przykładach].

19L/S. Śmiech i groteska w literaturze i malarstwie (lub w filmie) wybranej epoki. Rozważ zjawisko [na wybranych przykładach].

20L/S. Omów problem zbrodni i kary w literaturze i filmie [na wybranych przykładach polskich i obcych].

- 21L/S. Poezja współczesna wobec tradycji barokowych. Omów na wybranych przykładach.
- 22L/S. Przedstaw zagadnienia mesjanizmu w sadze o Diunie F. Herberta oraz w jej filmowych adaptacjach.
- 23L/S. Dzieło literackie a jego adaptacje teatralne i filmowe. Omów zjawisko na przykładzie tekstu Szekspira lub Moliera.
- 24L/S. Scharakteryzuj kreacje kobiet w wybranych przykładach literackich i w filmach (autorstwa P. Almodovara lub reżysera-kobiety).
- 25L/S. Wykaż, że malarstwo jest źródłem inspiracji dla poezji [na wybranych przykładach].
- 26L/S. Samotnicy w stuleciu XIX, XX oraz w XXI wieku – rozważ kreacje bohaterów literackich i filmowych [na wybranych przykładach].
- 27L/S. Omów zagadnienie zmęczenia fabułą i poszukiwania nowych form artystycznych w literaturze i sztuce XX wieku [na wybranych przykładach].
- 28L/S. Zaprezentuj na wybranych przykładach obecność i funkcje motywów onirycznych w polskiej literaturze i malarstwie.
- 29L/S. „Błaszany bębenek” - próba oceny reżyserskiej kreacji wobec arcydzieła literackiego G. Grassa. Dzieło literackie a jego reinterpretacja filmowa.
- 30L/S. Scharakteryzuj sposoby portretowania współczesnego polskiego inteligenta w literaturze i w filmie [na wybranych przykładach - uwzględnij tekst J. Pilcha i film M. Koterskiego].
- 31L/S. Omów wpływ wieków średnich na kulturę i sztukę [na wybranych przykładach].
- 32L/S. Przedstaw funkcje motywów mitologicznych w sztuce i literaturze współczesnej [na wybranych przykładach].
- 33L/S. Omów wpływ literatury, malarstwa i historii na teksty polskich piosenek [na wybranych przykładach].
- 34L/S. Komiks jako nietypowa forma literacka z pogranicza sztuk - omów na wybranych przykładach polskich i obcych.
- 35L/S. Różnorodność ujęć motywu śmierci w literaturze i sztuce [na wybranych przykładach].
- 36L/S. Omów inspiracje antykiem w dziełach renesansu - na wybranych przykładach literackich i sztuk pozasłownych.
- 37L/S. Koncepcje piękna w literaturze, malarstwie i architekturze. Zanalizuj na podstawie wybranych przykładów.
- 38L/S. Zjawisko ekfrazy - omów i porównaj literackie opisy rzeźb lub dzieł malarskich [na wybranych przykładach].
- 39L/S. Obraz miasta w sztuce oraz w literaturze okresu *fin de siècle* i *la belle époque* [na wybranych przykładach z lat 90 XIX w. i lat 1900 - 1914].
- 40L/S. Inspiracje antyczne w kulturze. Wskaż ich funkcje, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne).
- 41L/S. Malarstwo, rzeźba i architektura jako inspiracja dla literatury. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.
- 42L/S. Artystyczny dialog z tradycją literacką zakodowany w obrazach i rzeźbach. Analiza wybranych dzieł.
- 43L/S. Kostium historyczny, maska historyczna... - funkcje w literaturze i w innych dziedzinach sztuki. Omów sposoby i cele wykorzystania konwencji w wybranych dziełach.
- 44L/S. Funkcje brzydoty w literaturze i w innych dziedzinach sztuki. Przeanalizuj wybrane dzieła.
- 45L/S. Obrazy miasta jako przestrzeni życiowej. Analiza porównawcza wybranych dzieł literackich i innych (np. malarskich, filmowych).
- 46L/S. Symbolika strojów. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarstwo, rzeźba, film i teatr).

- 47L/S. Sposoby i funkcje kreowania obrazu natury w poezji i w malarstwie (lub w filmie) [analiza wybranych dzieł].
- 48L/S. Artystyczne interpretacje powstań narodowych - w literaturze i w malarstwie [analiza wybranych dzieł].
- 49L/S. Różne kreacje rewolucji w literaturze i w innych sztukach (malarstwo, film).
Analiza porównawcza dzieł.
- 50L/S. Metody budowania nastroju w literaturze i przedstawieniu teatralnym [analiza wybranych dzieł].
- 51L/S. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i ikonicznych – analiza wybranych dzieł polskich i obcych.
- 52L/S. Filmy Andrzeja Wajdy jako reinterpretacja dzieł literatury polskiej i malarstwa [na wybranych przykładach].
- 53L/S. Rozważ, jak literatura XX i XXI wieku przywołuje i komentuje dzieła sztuki [na wybranych przykładach].
- 54L/S. Współczesne wersje chrześcijańskiego motywu Madonny w literaturze i sztuce.
Zinterpretuj wybrane przykłady.
- 55L/S. Wykaż różnorodność i funkcje ujęć motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i w sztuce.
Odwołaj się do wybranych przykładów.
- 56L/S. Różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach polskich i obcych
- 57L/S. Uprzedmiotowanie człowieka jako problem w literaturze i sztuce (np. A. Wróblewski, T. Różewicz, F. Kafka, C. Chaplin...). Zinterpretuj zjawisko na wybranych przykładach.
- 58L/S. Sztuka wobec niewyrażalnego. Przedyskutuj symbol jako środek wyrazu w literaturze i w malarstwie [na wybranych przykładach].
- 59L/S. Artystyczne reinterpretacje historii w literaturze i w malarstwie (np. H. Sienkiewicz, J. Matejko, P. Michałowski, S. Żeromski). Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
- 60L/S. Świat prowincji w prozie Brunona Schulza i w obrazach Marca Chagalla. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
- 61L/S. Współczesna interpretacja sceniczna dramatów powstałych przed rokiem 1918. Zanalizuj wybrane spektakle teatru żywego planu lub telewizyjnego.
- 62L/S. Przywołując wybrane przykłady, rozważ rolę inspiracji biblijnych we współczesnej literaturze i w filmie.
- 63L/S. Dialog z tradycją romantyczną w literaturze XX - XXI wieku i w filmie współczesnym [na wybranych przykładach].
- 64L/S. Tatry w literaturze i sztuce ikonicznej. Omów różne ujęcia tematu na wybranych przykładach od okresu Młodej Polski.
- 65L/S. Dawne i współczesne wzorce rodziny. Omów zagadnienie na podstawie artystycznych kreacji w literaturze, filmie i serialu telewizyjnym [na wybranych przykładach].
- 66L/S. Impresjonizm w poezji i w malarstwie [na wybranych przykładach].
- 67L/S. Polskie obrzędy ludowe jako inspiracja artystyczna. Omów na wybranych przykładach literatury i sztuki.
- 68L/S. Literackie i filmowe kreacje wizji przyszłości [na wybranych przykładach].
- 69L/S. Sceny batalistyczne w literaturze, malarstwie i filmie. Przedstaw i porównaj sposób artystycznej prezentacji [na wybranych przykładach].
- 70L/S. Wampiryzm w polskiej kulturze doby romantyzmu – scharakteryzuj problem na wybranych przykładach z literatury i innych dziedzin sztuki.
- 71L/S. Omów na podstawie przykładów z literatury i innych dziedzin sztuki wpływ tradycji celtyckiej na kulturę polską.

- 72L/S. Bunt przeciwko ...? Bunt w imieniu ...? Omów różne oblicza zbuntowanego bohatera na wybranych przykładach z literatury i innych dziedzin sztuki.
- 73L/S. Artystyczne konwencje i konsekwencje gry z cenzurą. Omów i przedyskutuj na wybranych przykładach literackich i filmowych.
- 74L/S. Literackie i filmowe obrazy dyskusji etycznych świata współczesnego. Próba zaprezentowania złożoności problematyki na wybranych przykładach.
- 75L/S. Rola archetypów biblijnych w filmie fabularnym. Omów na podstawie wybranych przykładów.
- 76L/S. Kreacja herosa w komiksie, literaturze *fantasy* i w filmie sensacyjnym [na wybranych przykładach].
- 77L/S. Figury wyobraźni frenetycznej w sztuce romantyków. Omów na przykładach z literatury i malarstwa.
- 78L/S. Omów funkcjonowanie motywu śmierci w poezji, malarstwie i muzyce epoki baroku [na wybranych przykładach].
- 79L/S. Na wybranych przykładach zaprezentuj różne wizerunki nauczyciela w literaturze i sztuce.
- 80L/S. Źródła natchnienia i twórczej ekstazy?... Przedyskutuj zagadnienie na podstawie biografii i analizy twórczości wybranych artystów.
- 81L/S. Na podstawie wybranych utworów omów inspiracje malarskie w twórczości literackiej Jacka Kaczmarskiego.
- 82L/S. Artystyczne fascynacje fenomenem pieniądza w literaturze i sztuce. Omów problem na wybranych przykładach polskich i obcych.
- 83L/S. Ruch feministyczny na przestrzeni epok – przeanalizuj na wybranych przykładach publicystyki, literatury pięknej i filmu.
- 84L/S. Omów - na podstawie wybranych przykładów dzieł - związki łączące romantyczną literaturę i muzykę F. Chopina.
- 85L/S. Reinterpretacja mitu o Dedalu i Ikarze (albo mitu orfejskiego) w literaturze i w sztuce. Omów różne sposoby i funkcje ujęcia motywu [na wybranych przykładach].
- 86L/S. Motywy górskie w literaturze i w filmie. Zaprezentuj różne ujęcia tematu na wybranych przykładach.
- 87L/S. Różne kreacje satyrycznego obrazu PRL-u: w filmach S. Barei i w ówczesnych tekstach kabaretowych [na wybranych przykładach].
- 88L/S. Różne kreacje „zbojców” w literaturze i filmie [na wybranych przykładach].
- 89L/S. Walka o współczesnego widza i czytelnika poprzez zmianę tragicznego obrazu końca świata w cikliwą bajkę z „happy endem”. Omów literackie i filmowe kreacje wersji zagłady ludzkości [na wybranych przykładach].
- 90L/S. O marzycielach, ich własnym świecie i pragnieniach... Przedyskutuj sposoby kreacji tematu na podstawie wybranych utworów literackich i filmowych.
- 91L/S. Różne oblicza sarmatyzmu. Przedyskutuj problem na wybranych tekstach kultury.
- 92L/S. Porównaj i zinterpretuj obraz społeczeństwa polskiego, utrwalony w wybranych utworach piśmiennictwa XVIII wieku oraz w filmach współczesnych.
- 93L/S. „Maska” i „kostium” w kulturze wybranych epok. Zaprezentuj zagadnienie w oparciu o teksty literackie, sceniczne i malarstwo.
- 94L/S. Kreacja szpiega w literaturze i filmie. Przedstaw różne sposoby prezentacji postaci w wybranych przykładach dzieł polskich i obcych.
- 95L/S. Zaprezentuj kanony kobiecej urody w wybranych dziełach literackich i malarskich, analizując sposoby artystycznej kreacji [na wybranych przykładach].
- 96L/S. W oparciu o literaturę i film zaprezentuj różne wizerunki więzi braterskich między żołnierzami wojen światowych [na wybranych przykładach].

- 97L/S. Motywy doby romantyzmu we współczesnej literaturze, muzyce, filmie. Omów ich funkcje na podstawie wybranych przykładów.
- 98L/S. Wizerunek mężczyzny w twórczości artystek. Zinterpretuj kreacje postaci na podstawie wybranych utworów literackich, malarskich i filmowych.
- 99L/S. Motyw miłości romantycznej w kulturze masowej XX i XXI wieku. Omów na wybranych przykładach sposób przedstawienia miłości we współczesnym świecie (film, literatura, reklama, muzyka, gry komputerowe itp.).
- 100L/S. Scharakteryzuj różne artystyczne realizacje motywu Trójcy Świętej w literaturze i w sztuce [na wybranych przykładach].
- 101L/S. Przedyskutuj na wybranych przykładach obecność motywu *deesis* w literaturze i w sztuce.
- 102L/S. Dworek szlachecki jako motyw literacki, malarski i filmowy. Przedstaw jego różne konkretyzacje w wybranych dziełach.
- 103L/S. Różne koncepcje artystycznej waloryzacji przestrzeni w tekstach kultury. Przedyskutuj temat, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i sztuki.
- 104L/S. Omów obyczaje oraz stereotypy zachowań ludzi, odzwierciedlone w literaturze i w filmie, które obrazują określoną epokę [na wybranych przykładach].
- 105L/S. Zaprezentuj różne funkcje motywów diabła i piekła w literaturze i sztuce [na wybranych przykładach].
- 106L/S. Libertynizm – filozofia wolności. Omów artystyczne odzwierciedlenia zjawiska w odniesieniu do sztuki słowa i sztuk pozasłownych epoki oświecenia [na wybranych przykładach].
- 107L/S. Omów na wybranych przykładach polskich i obcych elementy poetyki komiksowej.
- 108L/S. Przedyskutuj na wybranych przykładach literackich i filmowych istotę etosu conradowskiego, uwzględniając esej J. J. Szczepańskiego „Przed nieznanym trybunałem”.
- 109L/S. Podróż do „jądra ciemności” i ku „smudze cienia” – omów wpływ dzieł J. Conrada na światową literaturę i film [na wybranych przykładach].
- 110L/S. Wskaż i omów idee pacyfistyczne w literaturze i w filmie XX – XXI wieku [na wybranych przykładach].
- 111L/S. Przedstaw i omów funkcje motywu *vanitas* w wybranych utworach literackich i dziełach sztuki.
- 112L/S. Człowiek wobec „apokalipsy spełniającej się”... Wykaż i skomentuj wpływ każdej wojny na wybory i postawy bohaterów literackich i filmowych [na wybranych przykładach].
- 113L/S. Poetyckość malarstwa – malarskość poezji. Przedyskutuj problem korespondencji poetyk [na wybranych przykładach].
- 114L/S. Na czym polegał fenomen „Zielonego Balonika” lub „Piwnicy pod Baranami”? Omów kulturotwórczy charakter kabaretu, odnosząc się do analizy wybranych tekstów.
- 115L/S. Ogród jako metafora kulturowa. Rozważ bogactwo znaczeń, analizując dzieła literackie i teksty pozasłowne [na wybranych przykładach].
- 116L/S. Portrety psychologiczne człowieka w twórczości filmowej I. Bergmana i w literaturze XX wieku. Omów różne sposoby ujęcia tematu, odwołując się do wybranych przykładów.
- 117L/S. Autorska wizja teatru. Przedyskutuj problem, odwołując się do fenomenu zakopiańskiego Teatru S. I. Witkiewicza i analizy wybranych spektakli.
- 118L/S. Na wybranych przykładach z literatury i sztuki omów różne sposoby ujęcia biblijnego motywu cierpienia.
- 119L/S. W oparciu o wybrane teksty kultury przedstaw różne aspekty artystycznej kreacji świata, widzianego z perspektywy dziecka.
- 120L/S. Jaki obraz zaświatów niosą ze sobą literatura i sztuka różnych epok? Przedstaw na wybranych przykładach, uwzględniając poezję B. Leśmiana i malarstwo H. Boscha.

- 121L/S. Biografia jako klucz do odczytania twórczości artysty? Przedyskutuj wartość oraz niebezpieczeństwa biografizmu jako metody interpretacji twórczości wybranych autorów – literata i twórcy sztuki ikonicznej [na wybranych przykładach].
- 122L/S. Inspiracje malarskie w filmowych adaptacjach literatury. Zaprezentuj problem na wybranych przykładach polskich i obcych (z uwzględnieniem filmów W. J. Hasa lub A. Wajdy).
- 123L/S. Literatura i malarstwo – omów współlistnienie tych dziedzin sztuki, sięgając do wybranych przykładów.
- 124L/S. Przedstaw i omów różne ujęcia motywu człowieka–owada w literaturze i w malarstwie (lub w filmie).
- 125L/S. Angelologia czyli motywy anielskie w literaturze i sztuce. Rozważ na wybranych przykładach.
- 126 L/S. Zjawisko kontrkultury w literaturze i sztuce współczesnej. Omów problem na wybranych przykładach.
- 127 L/S. Poezja śpiewana jako sposób popularyzacji literatury. Zaprezentuj zjawisko kulturowe, wykazując różnorodne związki pomiędzy sztuką słowa i muzyki [na wybranych przykładach].
- 128 L/S. Poetyka „czarnego kryminału” - w literaturze i w filmie. Przedstaw na wybranych przykładach, uwzględniając powieści R. Chandlera.
- 129 L/S. Od Judyta do House’a ... – odwołując się do przykładów z literatury i z filmu, przedstaw i porównaj różnorodne kreacje - wizerunki lekarzy [dobór tekstów literackich bez ograniczenia czasu ich powstania].
- 130 L/S. „Krzyk” artysty ...- zaprezentuj poetykę ekspresjonizmu w wybranych przykładach literackich i muzycznych (lub ikonicznych).
- 131L/S. Echa konwencji komedii *dell’arte* w dramaturgii i w filmie – rozważ na wybranych przykładach, uwzględniając dzieła Moliera i C. Chaplina.

Jezyk [J]

- 1J. Wskaż przyczyny i omów typy zapożyczeń z języków europejskich w dawnej i współczesnej polszczyźnie [na wybranych przykładach].
- 2J. Scharakteryzuj zjawisko socjotechniki w publicznych wystąpieniach polityków [na wybranych przykładach].
- 3J. Ujawnij elementy retoryki w wypowiedziach o charakterze demagogicznym [na wybranych przykładach].
- 4J. Zaprezentuj różne sposoby ujęć stylizacyjnych w języku beletrystyki historycznej [na wybranych przykładach].
- 5J. Język i styl polskich czasopism-tabloidów (np. „Fakt”) – omów, analizując wybrane teksty.
- 6J. Przedstaw zjawisko dialektyzmów w kontekście systemu języka ogólnonarodowego [na wybranych przykładach].
- 7J. Omów zjawisko sztuki przemawiania [na wybranych przykładach].
- 8J. Język prasy. Omów różne odmiany stylu pozytywistycznej i współczesnej publicystyki [na wybranych przykładach].
- 9J. Na wybranych przykładach scharakteryzuj język reklam (odwołaj się do różnych mediów).
- 10J. Dokonując analizy językowo-stylistycznej tekstów polskich piosenek lat ’90 XX w., wyjaśnij zasadność doboru środków wyrazu [na wybranych przykładach].

- 11J. Scharakteryzuj język środowiska siatkarskiego [na wybranych przykładach].
- 12J. Scharakteryzuj cechy języka harcerstwa [na wybranych przykładach].
- 13J. Premierzy i prezydenci III Rzeczypospolitej – dokonaj socjolingwistycznej analizy ich wystąpień publicznych [na wybranych przykładach].
- 14J. Na wybranych przykładach omów specyficzne cechy języka polityki.
- 15J. Omów cechy języka współczesnych środków komunikowania się - np. SMS, e-mail, Gadu-Gadu ... [na wybranych przykładach].
- 16J. Zanalizuj pod względem językowo-stylistycznym przysłowia polskie [na przykładzie przysłów o określonej tematyce].
- 17J. Wpływ literatury i publicystyki na współczesną frazeologię polską. Analizując zgromadzony materiał, scharakteryzuj funkcję „skrzydlatych słów” w tekstach mówionych i pisanych [na wybranych przykładach].
- 18J. Scharakteryzuj język wybranych bohaterów polskiej literatury. Uwzględnij cechy, ujawniające m. in. ich przynależność środowiskową i mentalność [na wybranych przykładach, z uwzględnieniem tekstu Doroty Masłowskiej].
- 19J. Specyfika kreacji języka literatury *science-fiction* [na wybranych przykładach].
- 20J. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka... Zanalizuj dobrane utwory.
- 21J. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- 22J. Językowe środki ekspresji w listach Twojej epoki i w czasach Romantyzmu. Zanalizuj przykłady [np. epistolografia: J. Słowackiego, Z. Krasińskiego, C. K. Norwida, F. Szopena ...].
- 23J. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów ich funkcje na przykładach wybranych tekstów.
- 24J. Język Twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału językowego.
- 25J. Jak w polszczyźnie odzwierciedla się kultura? Zanalizuj zgromadzony materiał językowy – przykłady współczesne i historycznojęzykowe.
- 26J. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa – porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych [na wybranych przykładach].
- 27J. Język jako instrument walki o władzę. Zanalizuj wybrane materiały wyborcze.
- 28J. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
- 29J. Analizując zgromadzony materiał językowy, scharakteryzuj zapożyczenia we współczesnym języku polskim.
- 30J. Językowe środki kształtowania wypowiedzi w literaturze współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
- 31J. Omów sposoby realizacji komizmu słownego w wybranych utworach różnych autorów i epok.
- 32J. Scharakteryzuj różne typy stylizacji językowej i ich funkcje na przykładzie literatury współczesnej.
- 33J. Funkcje językowych stylizacji modlitewnych w tekstach różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
- 34J. Rękami czy rękoma?... - ślady historycznych procesów językowych we współczesnej polszczyźnie. Omów, analizując zgromadzony materiał językowy.
- 35J. Omów zasady sztuki oracji na przykładzie wybranych tekstów literackich epoki renesansu, baroku i oświecenia.
- 36J. Wykaż, że staropolska frazeologia jest żywa do dziś [na wybranych przykładach].
- 37J. Dlaczego niektóre wyrazy i wyrażenia stają się modne? Zanalizuj dobrane przykłady współczesnej polszczyzny.

- 38J. Funkcje języka w wybranych przykładach tekstów niebeletrystycznych, reprezentujących różne gatunki – zanalizuj zgromadzony materiał językowy.
- 39J. Dokonując analizy języka i poetyki różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
- 40J. Onomastyka czyli nazwy miejscowe wybranego regionu - analiza językoznawcza zebranych przykładów.
- 41J. Zanalizuj pod względem językowo-stylistycznym i oceń najciekawsze nazwy sklepów, kawiarni, firm etc. w Twoim regionie. Wyjaśnij, jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny znalazły w niej odzwierciedlenie [na wybranych przykładach].
- 42J. Frazeologia dziennikarstwa sportowego w różnych mediach . Omów na wybranych przykładach.
- 43J. Kolokwializmy w poezji i ich rola. Omów problem języka literackiego, odwołując się m. in. do poezji A. Bursy [na wybranych przykładach].
- 44J. Scharakteryzuj środki ekspresji językowo-artystycznej w tekstach piosenek wybranej polskiej grupy muzycznej i omów funkcje [na wybranych przykładach].
- 45J. Neologizmy, neosemantyzmy i ich funkcje. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych tekstów literackich i pozaliterackich.
- 46J. Co to jest kicz językowy? Omów zagadnienie na przykładzie wybranych tekstów, m.in. piosenek disco – polo.
- 47J. Gwara – zaprezentuj zjawisko jako odmianę języka ogólnonarodowego oraz jako tworzywo do stylizacji literackiej [na wybranych przykładach].

***Nowelizacja i adiustacja SZKOLNEJ LISTY TEMATÓW MATURALNYCH:
Barbara Strączek (w imieniu Zespołu Nauczycieli Języka Polskiego)***

**SZKOLNA LISTA TEMATÓW... – MATURA 2011
*ogłoszona 11 czerwca 2010***